

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Upplägg

- Allmän inledning, nämnds och nämndsledamots uppdrag och ansvar
- Beslutsbefogenheter
- Korruption
- Offentlighet och sekretess

Regionen och regeringsformen, forts

Regionens beslutande organ, får inte bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller mot en kommun eller som rör tillämpningen av lag.

(12 kap. 2 § RF)

Beslutande organ = regionfullmäktige

Förvaltningsmyndighet = nämnderna

Regionen och regeringsformen, forts.

- *”Den offentliga makten utövas under lagarna”*
(RF 1 kap 1 §)
- Förvaltningsmyndigheter ska *”i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet”* (RF 1 kap 9 §)

Viktiga kommunalrättsliga principer

- Allmänna kompetensen lokaliseringsprincipen (2 kap. 1 och 2 §§ KL)
- Likställighetsprincipen (2 kap. 3 KL)
- Underskottsprincipen (2 kap. 5 § KL)
- Självkostnadsprincipen (2 kap. 6 § KL)
- Principen om ickevinstsyfte, (2 kap. 7 § KL)
- Proportionalitetsprincipen (5 § FL)

HSNs ansvar och uppgifter (6 kap 3-6 §§ KL)

- Genomföra uppdrag från fullmäktige och se till att verksamhet bedrivs enligt mål, beslut och riktlinjer från fullmäktige samt enligt gällande lagar och förordningar
- Se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt (6:6 KL)
- Fatta beslut inom ramen för det verksamhetsansvar fullmäktige fastställt (bl.a. reglementet)
- Redovisa/återrapportera uppdrag till fullmäktige
- Bereda ärenden till fullmäktige
- Verka för samråd med de som nyttjar nämndens tjänster

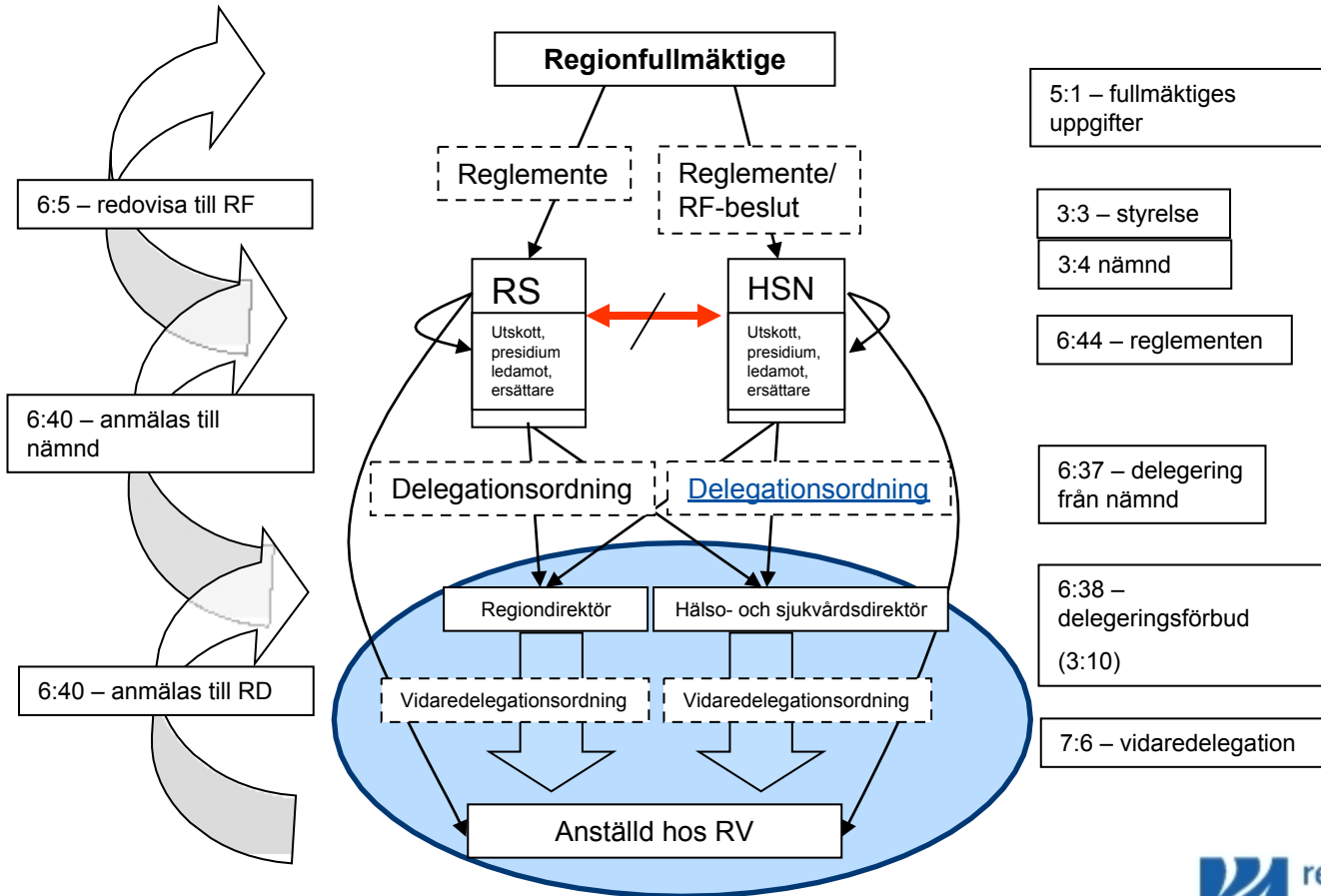
De enskilda ledamöternas ansvar

- Varje ledamot har lika ansvar!
- Man representerar den geografiska **helheten** i regionen, inte enskilda delar.
- Man verkar i ett kollektivt sammanhang
- Som ledamot har man ett också ett juridiskt ansvar
  - Kan dömas för t.ex. mutbrott och brott mot tystnadsplikt.
- Endast reservation i nämnden undantar ansvar.

Beslutsfattande och olika beslutstyper – ex.

- **Vårdbeslut** - fattas av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal
Kan inte överklagas – IVO utövar tillsyn
- **Chefsbeslut** - en chefs rätt att leda och fördela arbetet för de medarbetare som chefen har arbetsrättsligt ansvar över.
Kan inte överklagas – arbetsrätt och facklig samverkan
- **Kommunalrättsliga beslut.** Beslut som hör till en nämnds förvaltningsansvar och som innefattar avvägningar mellan olika beslutsalternativ. Dessa beslut fattas i grunden av nämnd inom ramen för nämndens ansvarsområde. Nämnd kan delegera rätten att fatta sådana beslut i nämndens namn, s.k. delegation.
Besluten kan överklagas

Den goda förvaltningsmyndigheten

5 § Förvaltningslagen

Krav på stöd i rättsordningen.

Myndigheten ska agera **sakligt och opartiskt**.

Myndighetens åtgärder ska vara rimliga i förhållande till de olägenheter som uppstår för den enskilde - ***proportionalitetsprincip***

6 § Service – smidiga och enkla kontakter med enskilda – ge sådan hjälp att den enskilde kan ta tillvara sina intressen - lämplighetsavvägning

7 § Tillgänglighet – enskilda samt 2 kap. TF (rätt ta del av allmänna handlingar)

8 § Samverka med andra myndigheter

”Korruptionen i vård och omsorg måste bekämpas”

Debatt Vård och omsorg är en av de sektorer där flest mutbrottsdomar meddelas. Det behövs därför ett omfattande antikorrupsionsarbete för att förhindra att brotten begås, skriver Institutet mot mutors nya generalsekreterare Hayaat Ibrahim.

11 november 2021, 05:00

SKR-enkät - allmänheten

- Hur utbredd eller begränsad tror du att favoriseringen är – om man menar att ge släktingar, vänner och bekanta fördelar som till exempel gör att de gynnas ekonomiskt, får gå före i köer, eller får jobb som de annars inte skulle ha fått?
  - 47 % ganska eller mycket utbredd – tjänstepersoner
  - 43 % ganska eller mycket utbredd - förtroendevalda

- Korruption är ett hot mot beslutsprocesser i samhället och därmed skadligt för medborgarna. (prop. 2011/12:79 En reformerad mutbrottslagstiftning)
- Region Västerbotten agerar på medborgarnas uppdrag och medfinansiering från medborgarna.
  - Vi får inte agera på ett sådant sätt att förtroendet för vår saklighet eller opartiskhet kan rubbas. ***En anställd eller förtroendevald ska inte ens kunna misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete.*** (SKR, Om mutor och jäv)

Korruption

- Generell innebörd - ***att utnyttja sin offentliga ställning för att uppnå otilbörlig fördel för egen eller annans vinning.*** (Baserat på Transparency Internationals svenska definition)
- Muta (tagande och givande) = huvudgärning
- Korruptionsanknutna gärningar, ex:
  - Trolöshet mot huvudman
  - Handel med inflytande
  - Vårdslös finansiering av mutbrott
  - Jäv (nepotism - vänskapskorruption och svågerpolitik)

Jäv

– en fortsättning på legalitets- och objektivitetsprinciperna

Jäv för förtroendevalda

1. Anhörig- eller närståendejäv (part i ärendet)
2. Ställföreträdarjäv
3. Tillsynsjäv
4. Ombudsjäv
5. Delikatessjäv

Gäller även anställda

7 kap. 4 § KL - I fråga om jäv för de anställda ska bestämmelserna i [6 kap. 28–32 §§](#) tillämpas

Jäv forts.

Följder av jäv

Jäv medför att man inte får delta eller närvara vid handläggningen av ärendet eller beslutsfattandet.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det.

Om jäv föreligger kan beslutet överklagas genom laglighetsprövning. Beslutet upphävs och nytt beslut behöver fattas. **Gör om gör rätt.**

Offentlighet och sekretess

Offentlighetsprincipen

2 kap. TF - Om allmänna handlingars offentlighet

1 § Till främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande ska **var och en ha rätt** att ta del av **allmänna handlingar**.

Tre byggstenar

- Handling
- Allmän handling
- Offentlig eller sekretesskyddad allmän handling?

När är handlingen allmän?

Vad är en handling?

- Med handling avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt (2 kap. 3 § TF)

Vad är en allmän handling? (2 kap. 4, 9 och 10 §§ TF)

- 1. Förvarad och inkommen** hos RV eller
- 2. Förvarad och upprättad** hos RV.

Allmän handling och upphandling

2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen (inkommen handling)

- St. 2

”Tävlingsskrifter, anbud eller andra sådana handlingar som enligt tillkännagivande ska lämnas i förseglat omslag anses inte ha kommit in före den tidpunkt som har bestämts för öppnandet.”

=> Anbud omfattas inte av offentlighetsprincipen förrän datumet för anbuds inlämnande har passerat.

Begäran om utlämnande av e-post

- E-post, e-postloggar och "ärendelista" utgör allmän handling om de är upprättade eller inkomna.
- Intern e-post kan utgöra allmän handling men ofta inte. Det är endast i den del e-posten tillför sakuppgifter till ett ärende. I normalfallet utgör intern e-post minnesanteckning kopplad till beredning av ett ärende.

Sekretesskyddad allmän handling – några

exempel – Det allmännas ekonomiska intressen och upphandling)

19 kap. 3 §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs.

Om ett sådant ärende rör upphandling, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en region inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts (tilldelningsbeslut)

Sekretesskydd forts. - Affärsförbindelse med myndighet

31 kap. 16 § OSL

Sekretess gäller för uppgift om en **enskilds affärs- eller driftförhållanden** när denne i annat fall än som avses i 1 § första stycket, 2–4 och 12 §§ har **trätt i affärsförbindelse med en myndighet**, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Sekretesskydd forts. – hälso- och sjukvårdsuppgifter

25 kap. 1 § OSL.

Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Detsamma gäller i annan medicinsk verksamhet, exempelvis rättsmedicinsk och rättspsykiatrisk undersökning, insemination, befruktning utanför kroppen, fastställande av könstillhörighet, abort, sterilisering, omskärelse och åtgärder mot smittsamma sjukdomar.

Sekretessbrytande bestämmelser

10 kap. 21 § OSL - Misstanke om brott mot unga

- Gäller vissa brottstyper (ex. 6 kap.)
- Lämna uppgift till åklagare eller polis
- Misstanke om brott

10 kap. 23 § OSL Misstanke om brott.

- Lämna uppgift till åklagare, polis, etc.

12 kap. 2 § Samtycke

En enskild kan helt eller delvis häva sekretess som gäller till skydd för honom eller henne, om inte annat anges i denna lag.

Sekretessbrytande bestämmelser - Utlämnande till annan myndighet - några exempel

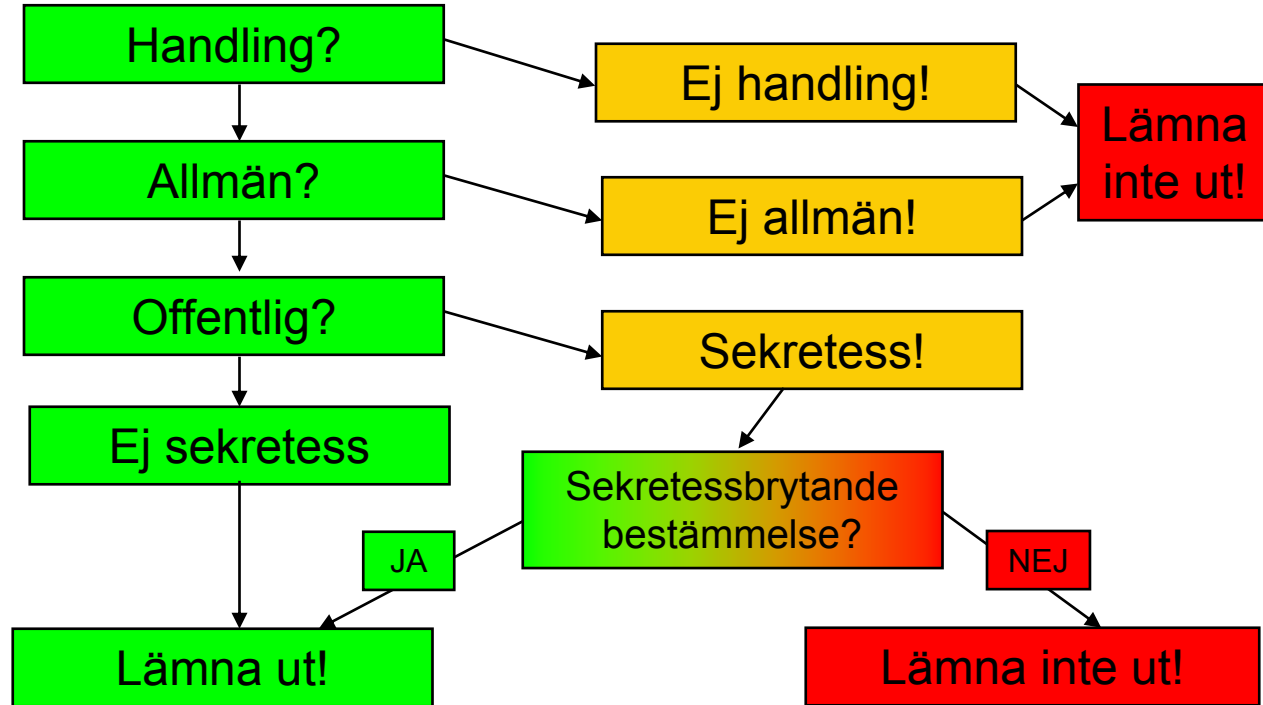
- Socialnämnden – Orosanmälan (14 kap. 1 § SoL)
- IVO – Information som IVO behöver för sin tillsyn (7 kap. 20 § PSL)
- Socialstyrelsen – rapporteringsskyldighet avseende dödsorsaksutredningar och till olika register
- Transportstyrelsen – lämna behövliga uppgifter för lämplighetsbedömning i körkortsärende (6 kap. 15 § 6 p PSL).
- **Försäkringskassan** - skyldighet att på begäran lämna uppgifter som avser en namngiven person (t.ex. i form av journalkopior) till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och allmän förvaltningsdomstol när det gäller t.ex. sjukpenning eller pension. (110 kap. 31 § SFB)

Vad händer vid sekretessbrott ?

Brottsbalken 20 kap 3 §

Röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för **brott mot tystnadsplikt** till böter eller fängelse i högst ett år.

Tankeschema

Hantering av uppgifter inom VLL

- I princip ingen sekretess enligt OSL
  - Dock
    - Självständiga enheter, t.ex. forskning
    - Nämndgräns (dock 25:11 => sekretess hävs inom hälso- och sjukvården)
- Inre sekretess – patientdatalagen (behörig personal)
  - Vårdgivarens behandling av personuppgifter inom hälso- och sjukvården.

4 kap. 1 §

Den som arbetar hos en vårdgivare får ta del av dokumenterade uppgifter om en patient endast om han eller hon deltar i vården av patienten eller av annat skäl behöver uppgifterna för sitt arbete inom hälso- och sjukvården.

2 kap. 4 §

Personuppgifter får behandlas inom hälso- och sjukvården om det behövs för

1. att fullgöra de skyldigheter som anges i [3 kap.](#) (journalföringsplikt) och upprätta annan dokumentation som behövs i och för vården av patienter,
2. administration som rör patienter och som syftar till att ge vård i enskilda fall eller som annars föranleds av vård i enskilda fall,
3. att upprätta annan dokumentation som följer av lag, förordning eller annan författning,
4. att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten,
5. administration, planering, uppföljning, utvärdering och tillsyn av verksamheten, eller
6. att framställa statistik om hälso- och sjukvården.

Vad händer vid brott mot behörigheten

Dataintrång 4 kap. 9 c § BrB

Den som **olovligen bereder sig tillgång** till en uppgift som är avsedd för automatiserad behandling eller olovligen ändrar, utplånar, blockerar eller i register för in en sådan uppgift döms för **dataintrång** till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som olovligen genom någon annan liknande åtgärd allvarligt stör eller hindrar användningen av en sådan uppgift

Tack!